

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

UKA2021/023

9. november 2021

Mariane Paviasen

Pingajussaaneerinneq

**Uunga siunnersuut: Uranimik il. il., misissueqqaarnermut,
ujaasinermut piaanermullu inerteqquteqarneq pillugu Inatsisartut
inatsisaat.**

(Ineqarnermut, Attaveqaasersuutitut, Aatsitassanut, Inatsisit
Atuutsinneqarnerannut Naligiisitaanermullu Naalakkersuisoq)

Inuit ataqatigiinni uranimut naaggaarluinnarpugut, tamatta katersuuffigaarput,
uranimut tunngasut ilisimasagut tassaapput nunani allani misilittakkanik
aallaavillit, urani tassaavoq aatsitassaq imaannaangitsoq.

Ilisimaneqareerpoq urani assanneqarluni aallartinneqarnerminiit piffissamut
naasaangiusartumut annertuumik inunnut, ilami uumassusilinnut tamanut
ulorianartorsiortitsiuartuusooq, nunarsuup piujuarsinnaanerata
aserorneqarneranik kinguneqarsinnaasoq, uagullu akisussaaffimmik
annertuummik tigumminneqataanerput nunarsuarmioqataasutut aamma
ilisimaaraarput, tassalu mingummik salinneqarsinnaanngilluinnartumik
pilersitseqataarusunngilagut, nuna, imeq, nerisassat, silaannaq minguisusillit
pisariaqartippagut, tassa uagut kingulissatsinnut kingornutassiariniakkavut
maanna taasissutigisussanngorparput.

Maanga killinnissatsinnut annertuumik sulisimavugut, ilungersunartut
arlaqartut aqqusaareerpagut, 2013-imi ullut 14-it atornerparput, inuiaqatigiit
apeqqummi pingaaruteqarluinnartumi qulaatiinnarlugit, uranimik
killeqanngitsumik paaasoqarsinnaanermik ammaasisoqarmat, tamanna pivoq
itinerusumik paasititsiniaanermik ingerlatsisoqanngitsorluunniit, maannamulli
uranimut tunngatillugu oqaatsivut atorlugit paasissutissat
annertugisassaangillat.

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

Taamaakkaluartoq inuiaqatigiit amerlasuut namminneerlutik suleqatigiiaarlutik paasissutissanik annertuunik social media atorlugit paasissutissiisarsimapput, naalakkersuisuusimasunit ilisimasaqavissunik paasititsiniaavigineqarnissaq, pisinnaatitaaffik naappertorlugu piniarneqartarsimagaluartoq tunniukkumaneqarsimanginnerata kingunerisaanik, inuit nammineq piumassusertik atorlugu suliniuteqarsimasut paasissutissanik annertuunik misilittagaqavissuneersunit tunngaveqartunit paasissutissiisoqartarnikuuvoq.

Paasissutissarlu tunniunneqartartoq manna tikillugu nalorninnanngitsoq tassaavoq urani ulorianartuuvoq, aatsitassanut qaqtigoortunik taaneqartartunut ilanngullugu, aatsitassanilluunniit allanik ilalerlugu piiarneqaraluaruniluunniit, ulorianassussaa, toqunartuunera mingutitsiuartussaanera piviusuuvoq, piviusoq taanna qanorluunniit allanngortinneqarsinnaanngilaq, qimarratigineqarsinnaanngitsoq, oqaraanni uransiornianngilagut maanna tassa piffissaq nallerpoq oqaatsigisap timitalerlugu taasinikkut takutinnissaanut.

Ulloq manna tikillugu uranisiorfiit eqqagassartaat pineqarpata, atomip nukinganik inaallagissiorfiit pineqarpata isumannaatsumik toqqussivinnik nassaartoqarnikuuunngilaq, uranitalinnik aatsitassarsiofiusimasut piffissami naasaanngitsumi, annerusumik mingutitinnginnissaanut isumannaarinninniarnermik ataavartumik nakkutiginnittoqartussaavoq.

Nunarput nunarsuarmioqatitsinnit minguinnersat ilaattut isigineqartup uranitalinnik aatsitassarsiorfinngortinneratigut naasaanngitsumik mingutitsinermik pilersitsisoqassaaq, tamannalu uagut naaggaarluinnarparput nunarsuarmi minguissutsip anguniarneqaleruttorfiani uagut killormut ingerlasinnaanngilagut, illersortuassavarput inuit peqqinnartumik inuuneqarsinnaatitaanermik piginnaatitaaffiat, anguniartuassavarput innuttaasut nunami maani, soorunami aamma nunarsuatta sinnerani pinngitsooratik peqqinnartumik inuuneqarnissaat aqutissiuuttuassavarput.

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

Ulluni makkunani nunarsuatsinni annertuumik akerliussutsimik takutitisaqataartoqarpoq, inuussuttut nunarsuarmioqatigut piumasaqarput, politikkerit oqaluinnaratik minguissusermik ingerlatsinermik aalajangiisaqqullugit, maani uagut taanna anguniarlugu sulissuteqarpugut, , nunarput tassaasariaqarpoq nunatut minguinnersatut siuttoq, tulluusimaarutissarput, taanna aseroqinasiuk.

Uranisiortoqalerpammi aningaasarpasuit isaalissasumik isumalluarneq siumalluarneruinnarpoq allamik naamik.

Nunatsinni minguitsumi innuttaasut toqqissisimallutik inooqataasinnaanissaat anguniarlugu sulisussaataaneq pimoorullugu ingerlagaanni suliassaq uannut nalorninangeqaaq, uranimut naaggaarluinnarpunga qujaannarpunga imminuinnaq aqagumuinnarlu eqqarsarnissara inissaqartinngilara, oqartoqarpoq namminersulissagattagoq uranitalinnik aatsitassarsiortariaqartugut, taanna imminut salloqittarnerusutut oqaatigisariaqarpoq, qaqqagummi qaqugorsuarmut piaqqiortuunngillat, taamaammat uranitalinnik aatsitassarsiorniartunut isumalluuteqarneq tassaavoq piffissami killilimmi ingerlasinnaasunik isumalluuteqarneq, uumap inatitsisissap tusarniutigineqarnerani misilittagallit Australiamiut akissutaat assorujussuaq uranitalinnik aatsitassarsiornissamut isumalluutilinnut atuaqqunarpoq, ukioq manna uranisiorfimmi matusumi saliinissaq nunap pissusivianut uterteqqinniarlugu ingerlanneqartussamut aningaasat. 1mia AUD. atorneqarnissaat siulittuutigineqarpoq uagut aningaasatsinnut naatsorsoraani 4.769.500.000 dkk-niupput, nunatsinnili atortussat tamarmik akisuneruneri eqqaamasariaqarpoq.

Nalunngilarput nunarsuatta ilaanni annertuumik mingutitsisoqartoq, oqaluttoqartarpoq mingutitsinaveersaarnermunngooq peqataaniassagatta aatsitassat qaqutigooortunik uranitaqaraluarpataluunniit killiliisoqanngivilluni nunatsinni paaasoqartariaqartoq, inatsiseqarpugummi aamma maanna taamatut, isumaqarpugut killormut oqalunnerusoq, nunarsuatsinnimi sumi

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

tamani mingutitsiuartoqarpoq, uagut aamma ilanngutiinnassagutta taava sumut killissaagut? Kingulissatsinnut tunniussassaq suusava?

Nunat siuarsimasunik taagukkatta annertuumik mingutitsiuarnertik killilertariaqarpaat, annerusumik atoqqiinnermik ingerlatsisoqalertariaqarpoq, taanaavorlu mingutitsinnginnermik aallarniutaasusaaq.

Nunat ilaat uranisioernerup kingorna sequmilluinnarneqarsimasunik nunaminertaqarput, nunat ineriartortitassat mingutseriffigineqartuarnerat killeqartariaqarpoq, uagullu tassani siuttuusinnaanerput qanortoq katersuuffigalugu anguniartigu.

Inuit Ataqtigiinni naaperiutitut apeqput pillugu inuiaqtigiinnik taasititsinissamik piumasaqartarsimagaluarneput manna tikillugu kinguneqartinneqartarsimanngilaq, taamaammat qineqqusaarnermi kingullermi, kikkut tamat arajutsinngisaannik, Inuit ataqtigiinni qineqqusaarutigaarput, aqquut tigugutsigu uranitalinnik aatsitassarsiortoqarsinnaaneramik nunatsinni killiliisoqassasoq, qinersineq pivoq inuiaqtigiit partiitinnut taasisut tamarmik nalornisiginngilluinnarpaat suna taasisutigilernerlugu amerlanerussuteqarluarpugullumi.

Taasinermi uani pilersumi maluginiagassavaoq kikkunukua neriorsuutiminnik uranimut akerliunerminnik piviusumik ingerlatsinersut.

Naleqqakkut peqatigalugit aqut tigusimavarput neriorsuutigullu suliaragut.

Qineqqusaarutigalugu neriorsuutitta ilaannik piffissaq imaaliinnartoq piviusunngortitsilerpugut. Qinersisugisimasatsinnullu qujangaarpugut.

Nunaqqativut Inuussutissarsiummik maannamut ingerlatsisimasut, nutaaliornissamillu eqqarsaatersuuteqartut, tassaapput nunatsinni isumalluutitta pingaarnersaat taakku toqqissisimanartumik atugassaqartitaannissaat pingaarutilerujussuuvoq uumallu inatsisissap ilaatigut tamanna qulakkeertussaavaa.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Ineriartornermik annertuumik angusinnaasaqarpugut uranisiunngikkaluarluta.

Inuit pinngortitaq avatangiisit uumassuseqartut suulluunniit annerusumik mingutitseneqannginnissaannut, suleqataallunga anguniaqagaqarlunga ulloq ingerlassinnaasarakku qutsatissaqarlunga misigisarpunga.

Inuit Ataqatigiinniit Inuiaqatigiit tusaavassi, sullippassi peqqissumik toqqissisimanartumik inuuneqarnissassinnut sinaakkutit pitsaasut neriorsuisimanerput naapertorlugu maanna uranimut paaasinnaanermut apeqqummut killiliinnissatsinnut taasilerpugut.

Nunarsuaq eriagaara, erligaara, illersorpara, maanna inuusugut, kinguaagut taakkulu kinguaavi eqqarsaatigalugit, uummatiga malillugu naalakkersuisut Uranimik il.il. misissueqqaarnermut, ujaasinermit paaanermullu ineteqquteqarneq pillugu inatsisartut inatsisissaattut siunnersuutaat nangaanngivilluta ilalerlugu taasissaagut.

Illimmi?

Qujanaq.